PROGRAMA DEL CURS "ASPECTES DEMOGRÀFICS DE LA PREVISIÓ DE LA DEMANDA".

Centre d'Estudis Demogràfics

41

Centre d'Estudis Demogràfics

1990

INTRODUCCIÓ

Aspectes demogràfics de la previsió de la demanda ha estat un programa orientat cap a la formació de demògrafs professionals i dirigit a llicenciats universitaris de diverses procedències.

Amb dedicació exclusiva i una durada de 970 hores, del 12 de setembre de 1990 al 24 de maig de 1991, s'ha estructurat en cursos, conferències i treballs pràctics d'investigació.

Els cursos han estat impartits per professors i investigadors vinculats majoritàriament al Centre d'Estudis Demogràfics i a la Universitat Autònoma de Barcelona.

En les conferències del programa han participat un bon nombre de professionals, investigadors i professors relacionats amb els diferents aspectes dels estudis de població.

Els estudiants admesos en el programa han estat seleccionats entre nombrosos candidats. Els estudiants realitzen 270 hores de pràctiques individualitzades, sota la direcció dels investigadors del CED que en realitzen les tasques de tutoria. Els treballs es fan en el marc dels diferents equips d'investigació i de treball ja constituïts en el CED.

Hi han col.laborat l'Institut d'Estudis Metropolitans, les Facultats de Ciències Polítiques i Sociologia, Ciències de la Informació, Filosofia i Lletres, Ciències Econòmiques, l'Escola Universitària de Mestres "Sant Cugat" i el Centre de Càlcul de la UAB.

EL C.E.D. I ELS CURSOS DE FORMACIÓ OCUPACIONAL.

El **Centre d'Estudis Demogràfics** és un organisme amb personalitat jurídica pública que depèn de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya. Es va crear l'any 1985 (Decret 207/1985 aparegut al DOG. nº 573 del 9 d'agost de 1985) i és dedica plenament a la recerca en demografia, l'assessorament demogràfic en treballs de planificació i a la formació de demògrafs.

Des del C.E.D. els cursos de formació es contemplen com una acció orientada a la formació d'especialistes en el camp de la Demografia i dels estudis de població. Es tracta d'una nova oferta formativa adreçada a persones ja titulades o post-graduades per la Universitat, i obtenir, d'aquesta manera uns professionals que el mercat ja demanda actualment. Així aquesta acció formativa a més de la formació d'uns demogràfs, ara per ara inexistent en l'Estat Espanyol, té com objectiu el reciclatge, situar en uns nivells més competitus dins el mercat del treball, d'uns llicenciats amb dificultats de fer reconèixer llur especialització en el món del treball.

Aquest és el segon curs de formació ocupacional que amb el suport del Servei d'Ocupació del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya i el Fons Social Europeu, el C.E.D. desenvolupa. Després dels bons resultats del programa "**Mètodes i tècniques per a l'estudi de la població**" (**curs 1988-89**), tant a nivell d'inserció laboral dels participants com de l'assoliment dels objectius formatius plantejats, el curs 1990-91 s'ha desenvolupat un segon curs de formació ocupacional amb el títol **"Aspectes demogràfics de la previsió de la demanda"**.

La valoració general del curs **"Aspectes demogràfics de la previsió de la demanda"** és positiva, tant,0 del funcionament i assoliment d'objectius del programa com de la inserció laboral dels participants.

Per justificar aquesta avaluació positiva analitzem el curs a partir de la seva pròpia estructura, és a dir:

- Cursos (assignatures).
- Conferències (Seminaris).
- Treballs pràctics d'investigació.

Així mateix s'analitza el comportament dels alumnes al llarg del programa així com la seva actual situació pel que fa a la inserció laboral.

ELS CURSOS

Els cursos (assignatures) s'han desenvolupat des del 10 de setembre de 1990 al 24 de maig de 1991, amb una durada de 580 hores. Realitzats majoritàriament als matins, de dilluns a divendres, en aules de la Facultat de Ciències de la Informació, de la Facultat de Ciències Polítiques i de la Facultat de Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona. Pels diferents cursos de l'àrea d'informàtica s'han utilitzat les aules d'informàtica de l'Escola de Mestres de Sant Cugat, de la Facultat de Ciències Econòmiques i del Centre de Càlcul de la Universitat Autònoma (per major detall vegeu la totalitat de l'horari desenvolupat a l'**Annex horaris**). L'objectiu dels cursos és la transmisió d'uns continguts, tècniques i métodes necessaris per a l'exercici professional.

L'adequació al programa establert previament (vegeu informe 1, entregat juliol de 1990) ha estat correcta. La càrrega horaria dels cursos realitzada ha estat la prevista i, els continguts transmesos majors que els previstos al programa inicial. Així s'ha augmentat notablement l'àrea d'"economia i població" (mercès a la participació del professor Georges Tapinos (INED-París) amb el curs "Condicionants econòmics dels fenòmens demogràfics"), l'àrea de previsions demogràfiques (tractament específic de les previsions derivades i de les previsions en petites àrees), l'àrea de tècniques d'estudis de camp i de l'àrea de la demografia en les institucions internacionals

La realització d'aquests cursos creiem que possibilita aconseguir un dels objectius que es proposaven; l'assoliment d'uns métodes i tècniques per a l'estudi de la població (la formació de demògrafs) i especialització en l'estudi de la previsió de la demanda (especialització en els fenòmens econòmics de la població).

El contingut i càrrega horària dels cursos realitzats ha estat la següent:

CURSOS	PROFESSOR		HORES
1. Fonts de dades demogràfiques	I. PUJADAS		22
2. Mètodes matemàtics i estadístics per a la demografia			
Estadística	A. BLANES	40	
Mètodes matemàtics	P. PUIG	40	80
3. Informàtica			
Word	M. LLONCH	20	
Excel	S. SANCHO	30	
Map Maker	A. MOMPART	11	
MSdos	F.J. CARRERAS	5	
DbaseIII	A. BLANES	18	
LOTUS	L. SUÁREZ	20	
S.P.S.S.	L.SUÁREZ	25	129
4. Demografia regional			
Població Mundial	C. GUISANDE	11	
Població d'Espanya	I. PUJADAS	20	
Població de Catalunya	R. ARRIBAS, E. MENDIZÀBAL	20	51
5. Metodologia			
Anàlisi demogràfica	A. CABRÉ, C. GUISANDE		81
6. Fenòmens demogràfics			
Reproducció demogràfica i reproducció social	A. CABRÉ	43	
Migracions	A. PASCUAL	15	
Activitat	C. TOBÍO	14	72
7. Economia i població			
Fonaments d'Economia	J.ROCA	45	
Història econòmica de la població	D. DEVOLDER	20	
Condicionants econòmics dels fenòmens demogràfics	G. TAPINOS	20	85

8. Previsions			
Previsions demogràfiques	R. GÈNOVA	21	
Previsions derivades			
i previsions en petites àrees	J.A. FERNÀNDEZ CORDÓN,		
	F. ZAMORA	8	29
9. Tècniques d'estudis de camp	A. ALABART		21
10. La demografia			
en les Institucions internacionals	T. JIMÉNEZ ARAYA		10
	Total d'hores lectives:		580

El programa de cadascun del cursos, versió reduïda, el podeu consultar a **l'Annex-Programes.**

Els professors que han desenvolupat els cursos han estat els següents:

Ramon ARRIBAS. Coordinació del Programa

ALABART, Anna Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials. Universitat de Barcelona.
ARRIBAS, Ramon Centre d'Estudis Demogràfics.
BLANES, Amand Centre d'Estudis Demogràfics.
CABRÉ, Anna Centre d'Estudis Demogràfics i Departament de Geografia. Universitat Autònoma de Barcelona.
DEVOLDER, Daniel Centre d'Estudis Demogràfics.
FERNÁNDEZ CORDÓN, Juan A. Director del Instituto de Demografía. CSIC.
GÈNOVA, Ricard Instituto de Demografía. CSIC.
GUISANDE, Cristina Centre d'Estudis Demogràfics.
LLONCH, Montserrat Centre d'Estudis Demogràfics.
JIMÉNEZ ARAYA, Tomás Fons de Població de Nacions Unides.
MENDIZÀBAL, Enric Centre d'Estudis Demogràfics.
MOMPART, Anna Centre d'Estudis Demogràfics.
PUIG, Pedro Departament de Matemàtiques. Universitat Autònoma de Barcelona.
PASCUAL, Àngels Departament de Geografia. Universitat Autònoma de Barcelona.
PUJADAS, Isabel Centre d'Estudis Demogràfics i Departament de Geografia Humana. Universitat de Barcelona.

ROCA, Jordi Departament de Teoria Econòmica. Universitat de Barcelona.
SANCHO, Socors Centre d'Estudis Demogràfics.
SUÁREZ, Leticia Centre d'Estudis Demogràfics.
TAPINOS, Georges Institut d'Etudes Politiques. París.
TOBÍO, Constanza Ministerio de Economia y Hacienda. Madrid.

Finalment pel que fa a l'aspecte infrastructural dels cursos, el desenvolupament ha estat correcte. Tot i la dificultat, amb les evidents aventatges, de realitzar els cursos dins el recinte universitari, la dotació, ús i manteniment d'aules i altres equipaments (retroprojector, sala d'ordinadors, ús de biblioteques, etc.) ha estat bona, essent peça clau del bon funcionament del curs. Així mateix la confecció de nombrosos dossiers (fotocopiats) en cada un dels cursos és un fet a destacar.

LES CONFERÈNCIES

Les conferències (seminaris) s'han desenvolupat en paral.lel als cursos i amb coordinació, vetllant perquè els continguts i tècniques assolits pels alumnes permetés obtenir el màxim rendiment de les conferències. En total s'han realitzat 39 sessions (120 hores), sobre un ample ventall de temes, amb l'objectiu d'aportar uns objectius específics i un contacte directe amb diversos professionals i investigadors de diferents àmbits (institucions i empreses privades), a fi i efecte d'oferir uns contactes i una visió més "quotidiana" del món de la demografia aplicada. Els seminaris s'han realitzat majoritàriament a les tardes, en aules de la Facultat de Ciències Polítiques i de la Facultat de Ciències de la Informació.

El contingut i horari de les conferències ha estat el següent:

Dimecres 12 de setembre: "Què és el CED?" per Anna Cabré
Hora: 16 hores
Lloc: Institut d'Estudis Metropolitans.

Dimarts 18 de setembre: "La formació de la parella" per Andreu Domingo
Hora: 9.30 hores
Lloc: Seminari 3 de la Facultat de Ciències de la Informació"

Dimarts 20 de setembre: "La formació de la parella" per Andreu Domingo
Hora: 9.30 hores
Lloc: Seminari 3 de la Facultat de Ciències de la Informació"

Dimecres 26 de setembre: "La formació de la parella" per Andreu Domingo
Hora: 9.30 hores
Lloc: Seminari 3 de la Facultat de Ciències de la Informació"

Divendres 28 de setembre: "La formació de la parella" per Andreu Domingo
Hora: 9.30 hores
Lloc: Seminari 3 de la Facultat de Ciències de la Informació"

Divendres 26 d'octubre: "La aplicación de la demografia a las políticas de población: la experiencia argentina" per Juan Villar.
Hora: 16 hores
Lloc: Institut d'Estudis Metropolitans

Dilluns 29, dimarts 30, i dimecres 31 d'octubre "Col.loqui: famílies i nivell de vida". EAPS.
Lloc: Pomaret 21 (Barcelona)

Dimarts 13 de novembre: "Temps i població" per Enric Mendizàbal.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimecres 14 de novembre: "Temps i població" (continuació) per Enric Mendizàbal.
Hora: 9 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimarts 20 de novembre: "Historia de los estudios de población en México" pel Dr. Gustavo Cabrera.
Hora: 16 hores.
Lloc: Sala de graus de la Facultat de Lletres.

Dimecres 21 de novembre: "Políticas demográficas: la experiencia mexicana" pel Dr. Gustavo Cabrera.
Hora: 12 hores.
Lloc: Aula 15. Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia.

Dimarts 27 de novembre: "La población de Castilla-La Mancha" pel Dr. Francisco Díaz.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimecres 28 de novembre: "La población de Castilla-La Mancha" (continuació) pel Dr. Francisco Díaz.
Hora: 9 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dilluns 3 de desembre "El consumo de alcohol en la provincia de Albacete" pel Dr. Francisco Díaz.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimecres 5 de desembre "Los estudios de intención de voto. El ejemplo de Albacete" pel Dr. Francisco Díaz.
Hora: 9 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimarts 11 de desembre "Estructures familiars. Espanya 1981" per Montserrat Solsona i Rocío Treviño.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimarts 18 de desembre "Estructures familiars. Espanya 1981" (continuació) per Montserrat Solsona i Rocío Treviño.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula de seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dimarts 22 de gener. "Les previsions demogràfiques. El cas de les previsions de Telefònica" per Xavier Salvador.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula 5. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dimarts 29 de gener. "Les previsions demogràfiques. El cas de les previsions de Telefònica" (continuació) per Xavier Salvador.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula 5. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dimarts 12 de febrer. "La reconstrucción de familia: metodologia y encuesta del "Institut National d'Etudes Démographiques" sobre 40 parroquias francesas en los siglos XVII y XVIII" per Jacques Houdaille.
Hora: 16 hores.

Lloc: Aula 5. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dimarts 14 de febrer. "La población francesa de 1740 a 1850: la reconstrucción de l'INED" per Jacques Houdaille.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula 5. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dijous 21 de febrer. "L'experiència del demògraf a l'Administració Local" per Felisa Gonzalez.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula 6. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dijous 1 de març. "La emigración catalana a América: un estudio a largo plazol" per Cesar Yanez.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula 6. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Divendres 8 de març. "¿Pertenece Potugal a la Península Ibérica?. Algunas evidencias demográficas" per Robert Rowland
Hora: 17 hores.
Lloc: Aula 6. Facultats de Lletres

Divendres 8 de març. "Models Migratoris" per Joaquim Recaño
Hora: 9 hores.
Lloc: Estudi de Grafisme de la Facultat de Ciències de la Informació

Dilluns 11, dimarts 12, dimecres 13, dijous 14 i divendres 15 de març."Primer Congrés Català de Geografia". S.C.G.
Lloc:Institut d'Estudis Catalans (Sala Prat de la Riba)

Dilluns 18 de març. "Models Migratoris 2" per Joaquim Recaño
Hora: 9 hores.
Lloc: Estudi de Grafisme de la Facultat de Ciències de la Informació

Dijous 19 de març. "El examen de selección en la empresa: el curriculum vitae y la entervista personal" per Melcior Mateu.
Hora: 12 hores.
Lloc: Sala d'Actes de la Facultat d'Econòmiques.

Dijous 19 de març. "La emigración española a América." per César Yáñez.
Hora: 16 hores.
Lloc: Aula 6. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dilluns 15 d'abril. "Europa, escenari de la immigració de l'Est" per Jean Claude Chesnais.
Hora: 19 hores.
Lloc: Fundació Tàpies. Barcelona.

Dimarts 16 d'abril. "Desurbanization and reurbanization in 200 European cities since 1979" per Roy Drewet.
Hora: 12 hores.
Lloc: Aula 12. Facultats de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Dimecres 17 d'abril. "Institut d'Estadística de Catalunya", per Joaquim Capellades.
Hora: 9-14 hores.
Lloc: Institut d'Estadística de Catalunya

Divendres 26 d'abril. "Oltre la tranzione demografica. La recente esperienza italiana" per Luigi di Comite.
Hora: 12 hores.
Lloc: Aula 36. Facultat de Lletres.

Dilluns 22 d'abril. "Previsions derivades" per J.A. Fernández Cordón.
Hora: 10-14 hores.
Lloc: Aula Seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Divendres 26 d'abril. "Reproducción laboral i reproducción social" per Carlos Garrido.
Hora: 17 hores.
Lloc: Aula 36. Facultat de Lletres.

Divendres 3 de maig. "Immigració a Catalunya, 1900-1986." per Joaquim Arango.
Hora: 17 hores.
Lloc: Aula 36. Facultat de Lletres.

Divendres 10 de maig. "Població i poblament a Catalunya durant el segle XX" per Tomas Vidal.
Hora: 17 hores.

Lloc: Aula 36. Facultat de Lletres.

Dilluns 13 de maig. "Previsions en petites àrees" per F.Zamora
Hora: 10-14 hores.
Lloc: Aula Seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Dilluns 16 de maig. "Llars i unitats familiars" per J. Duchene
Hora: 11-13 hores.
Lloc: Aula Seminari 3. Facultat de Ciències de la Informació.

Els conferenciants dels seminaris han estat:

ARANGO, Joaquín Universidad Complutense de Madrid.
CABRERA, Gustavo El Colegio de México.
CAPELLADES, Joaquim Institut d'Estadística de Catalunya.
CHESNAIS, Jean C. Institut National d'Etudes Démographiques. Paris.
DOMINGO, Andreu Centre d'Estudis Demogràfics.
DÍAZ MARTÍNEZ, Francisco Universidad de Castilla-La Mancha.
DI COMITE, Luigi Universitat de Bari.
DREWET, Roy London School of Economics.
DUCHÊNE, Josianne Institut de Démographie. Universitat. de Louvain La Neuve.
GARRIDO, Luís Universidad Nacional de Estudios a Distancia.
GONZÁLEZ, Felisa Ajuntament de Viladecans.
HOUDAILLE, Jacques Institut National d'Etudes Démographiques. Paris.
ROWLAND, Robert Instituto Universitario Europeo de Firenze.
RECAÑO, Joaquín Instituto de Demografía. CSIC. Madrid.
SALVADOR, Xavier Departament de Sanitat. Generalitat de Catalunya.
SOLSONA, Montserrat Centre d'Estudis Demogràfics i U.A.B.
TREVIÑO, Rocío Centre d'Estudis Demogràfics.
VIDAL BENDITO, Tomás Universitat de Barcelona.
VILLAR, Juan Dirección de Política Demográfica. Buenos Aires.
YÁÑEZ, César Universitat de Barcelona.
ZAMORA, Francisco Instituto de Demografía. CSIC. Madrid.

Així mateix els alumnes del programa han participat activament en:

Col.loqui: Famílies i nivells de vida. Organitzat pel Centre d'Estudis Demogràfics i l'European Assotiation for Population Studies.

Primer Congrés Català de Geografia. Organitzat per la Societat Catalana de Geografia.

ELS TREBALLS PRÀCTICS D'INVESTIGACIÓ

Els treballs pràctics d'investigació (les pràctiques) s'han realitzat al llarg de tot el programa i han tingut una durada aproximada de 270 hores. Aquesta flexibilitat, relativa, de la càrrega horària es deu a que els treballs pràctics d'investigació són clarament unes pràctiques individualitzades. Es tracta de conjuminar el perfil concret de cada alumne amb les investigacions i treballs en fase de realització en el Centre d'Estudis Demogràfics, amb l'objectiu d'assolir un mínim de pràctica del treball professional. Cal assenyalar que els resultats en aquests apartat han estat altament encoratjadors. Tant pel rendiment demostrat pels alummnes com per la satisfacció que ells demostraren.

A cada estudiant se li ha assignat un tutor que guiava el seu treball i atenia les seves consultes. Tant els investigadors del CED, com alguns professors del programa, han actuat com a tutors.

Els diferents treballs i investigacions on s'han incorporat els alumnes del curs han estat els següents:

- *Els moviments migratoris a la regió metropolitana de Barcelona.*
- *Assessoria demogràfica del Pla Territorial de la Regió Primera Ampliada.*
- *Evolució dels fills nascuts fora del matrimoni. Catalunya 1900-1986.*
- *Estudi de les migracions internacionals: el cas del Magrib.*
- *La reconstrucció de families. El cas de Sant Pere de Riudebitlles. 1608-1935.*
- *Integració de la dona en el sud d'Europa. L'activitat laboral de la dona.*
- *Previsions de població i de serveis socials pel Departament de Benestar Social.*
- Participació en l'equip *de publicacions del Centre d'Estudis Demogràfics (Papers de Demografia).*
- Participació *en l'elaboració i entrada de dades del fons documental i la base de dades del Centre d'Estudis Demogràfics*
- *La població de Vic.*
- *Anàlisi bibliogràfica del debat poblacional dels anys trenta.*

ELS ALUMNES

Els alumnes que han realitzat el programa van ésser seleccionats entre nombrosos sol.licitants. La difusió es va fer mitjançant anuncis i reportatges en la premsa (diari AVUI, El País, Diari de Sabadell, Diari de Terrassa, Punt-Diari, Radio Club 25, Radio Terrassa) i cartells anunciadors en departaments universitaris. Els criteris de selecció foren llur procedència acadèmica, nota mitjana de la carrera, i grau de motivació pels estudis de demografia. Òbviament per acollir-se a les beques del Departament de Treball calia acomplir els criteris fixats pel Servei d'Ocupació: menors de 25 anys i situació d'atur.

El col.lectiu en l'inici del programa era format per 15 alumnes becats, que corresponien justament als menors de 25 anys, i 4 alumnes no becats, tots ells majors de 25 anys.

A continuació s'indiquen els noms i els estudis fets dels alumnes seleccionats:

ESTUDIANTS BECARIS

AJENJO COSP, Marc	Sociologia (UAB /88)
CAMPS VIDAL, Eulàlia	Sociologia (UAB /89)
CUSSÓ SEGURA, Roser	Història (UAB /90)
FRAGUA CORBACHO, Rosa	Geografia (UB /90)
GARCÍA COLL, Arlinda	Geografia (UB /89)
GONZÁLEZ LÓPEZ, Maria Josep	Geografia (UAB /89)
LÓPEZ VILLANUEVA, Cristina	Geografia i Història (UB /90)
MENDOZA PÉREZ, Cristóbal	Geografia (UAB /90)
MIRET GAMUNDI, Pau	Sociologia (UAB /89)
MÓDENES CABRERIZO, Juan A.	Geografia (UB /90)
NAVARRO GILABERT, Montserrat	Geografia i Història (UB /90)
PALLARÈS BLANCH, Marta	Geografia (UAB /89)
PINA SOLER, Daniel	Filologia Anglesa (UB /89)
ROTLLANT RAMON, Elisabet	Geografia (UB /90)
SERRA CREUS, Joan	Geografia (UB /90)

ALTRES ALUMNES

CALABUIG TOMAS, Jordi	Geografia (UB/89)
GARCÍA HERNÁNDEZ, Rosa L.	Geografia (UB /89)
PÉREZ DÍAZ, Julio	Filosofia (UB /84)
SÁNCHEZ AGUILERA, Dolors	Geografia i Història (UB /87)

La intensitat d'horaris i de treballs del programa, el nivell d'assistència ha estat bo (vegeu fulls de control d'asistència) i el de seguiment del programa més que acceptable.

Dels 19 alummnes admesos, 15 becaris i 4 sense beca, només un, Jordi Calabuig (alumne no becari) va causar baixa el mes de desembre a causa d'obtenir un lloc de treball (Escola de Turisme). Lloc de treball que implicava una dedicació totalment incompatible amb el seguiment del programa, tot i els intents d'aquest alumne per compaginar-los.

PROGRAMES

Assignatura: **FONTS D'ESTADÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES**

Professora: **Isabel Pujadas i Rúbies.**

1. Introducció a les fonts estadístiques sobre població.

2. El cens de població

   2.1 Història dels recomptes de població.

   2.2 Les recomanacions de les Nacions Unides per a la realització dels censos de població. Extensió, cobertura mundial i variables recollides. Les publicacions d'estadístiques mundials.

   2.3 Els censos de població a Espanya des de 1857 a 1981. Les definicions censals. L'evolució de les variables recollides: característiques personals, geogràfiques i econòmiques.

3. El padró municipal d'habitants.

   Diferències i analogies amb el cens de població.
   La publicació dels resultats.
   L'explotació dels padrons d'habitants a Catalunya.

4. El Nomenclator.

   Les definicions del Nomenclator.
   L'evolució temàtica dels nomenclators a Espanya de 1858 a 1981.

5. El Registre de Població.

6. El Registre Civil i la recollida d'estadístiques vitals: Naixements, Defuncions, Avortaments, Matrimonis, Separacions, Divorcis.

   El Registre Civil a Espanya.
   L'abast temàtic i territorial de les estadístiques vitals publicades.
   L'explotació de les estadístiques vitals a Catalunya.

7. Les estadístiques sobre migracions.

El registre de les migracions exteriors i interiors a Espanya.
L'enquesta sobre migracions de l'INE.
La mobilitat laboral.
Els mètodes indirectes d'avaluació de les migracions.

8. Les estadístiques sobre l'activitat econòmica.

Definició dels conceptes relatius a l'activitat. Les estadístiques internacionals sobre població activa.
Les estadístiques sobre població activa a Espanya: les dades censals i padronals, l'Enquesta de Població Activa de l'INE i les dades de l'INEM

9. Altres fonts estadístiques espanyoles:

Els Anuaris Estadístics: d'Espanya, Comunitats Autònomes i Ciutats.
Publicacions de les Comunitats Autònomes (Madrid, País Basc).
Boletín Mensual de Estadística.
Publicacions no periòdiques: "Reseña estadística provincial", "Panoràmica Demogràfica" i altres publicacions de l'INE.

10. La recerca dels comportaments demogràfics: Les enquestes sòcio-demogràfiques.

Les enquestes de fecunditat, nupcialitat, cohabitació, família, activitat i mobilitat.

BIBLIOGRAFIA

BIOSCA, M. i CAPELLADES, J.: "Aspectos metodológicos de los Censos Generales de 1970", Ciudad y Territorio, n° 1, 1971.

BERMUDEZ GOMEZ, R.M.: "Procedimientos de evaluación aplicados a las encuestas de población españolas", Estadística Española. INE, n° 92, Jul-Sept. 1981.

BERMUDEZ GOMEZ, R.M. y DIAZ GARCIA, C.: "Consistencia interna de la encuesta de fecundidad", Estadística Española. INE, n° 87, Abril-juny 1980.

BERRIO ALVAREZ-SANTULLANO, J.: "Fuentes de información y circuito de los datos de mortalidad", Estadística Española, INE, nº 106, Gen-Març 1985.

BURRIEL DE ORUETA,E.: "Las deficiencias de las fuentes demográficas: el problema del subregistro en Canarias", Estudios Geográficos, nº 158 pàgs. 15 a 46, 1980.

CAPELLADES, J.: "Los censos generales de 1970 en España: tipos y contenido",Ciudad y Territorio, nº 1, pàgs. 69 a 72, 1971.

CASCO ROBLEDO, J.: "Los censos ante la estrategia de la información territorial", Ciudad y Territorio, nº 1, pàgs. 63 a 68,
1971.

CASCO ROBLEDO, J.: "Creación del archivo geográfico DIME en el Consorcio de Información y Documentación de Cataluña", Ciudad y Territorio, nº 3, pàgs. 125 a 130, 1975.

C.E.O.T.M.A.: Análisis territorial: Estudio y valoración de efectivos demográficos, Serie Monográfica nº 14, Madrid, Ministerio de Obras Públicas, 1981.

C.E.P.A.L.: "Hacia los censos latinoamericanos de los años ochenta", Cuadernos de la CEPAL, nº 37, Santiago de Chile, 1981.

C.E.U.M.T.: Revista del Centre d'Estudis Urbanístics Municipals Territorials, Edició Catalunya, nº 23, febrer 1980.

COMUNIDAD DE MADRID, Consejería de Economía y Hacienda: Encuesta Demográfica de la Comunidad de Madrid, 1986.

DE FRUTOS GIMENEZ, P.: "La estadística de nacimientos", Estadística Española, INE, nº 107, Abril-Juny 1985.

DE MIGUEL, Adoración: "Potencialicades del sistema estadístico español como suministrador de información para los Bancos de Datos Municipales (BDM) ", Estadística Española, INE, nº 94, Gen-Marc 1982.

EUROSTAT: "A study on the future of the Census of Population", Série Méthodes, 3E, 1987.

GARCIA SESTAFE, J.V.: "Algunas observaciones sobre la comparabilidad de las estadísticas de nacimientos", Estadística Española, INE, nº 106, Gen-Marc 1985.

GOMEZ GIL, E.: El padrón municipal de habitantes de España y su concordancia con el registro de la población, Madrid, INE, 1978.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: "Los censos de población en España", Estudios Geográficos, nº 43, pàgs. 203 a 281, 1951.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: "El contenido censal de 1950", "Estudios Geográficos", nº 51, Pàgs. 171 a 191, Maig 1953.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: Los modernos nomenclatores de España, 1857-1950, Madrid 1958.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: "Censo de la población de España del año 1960", Estudios Geográficos, nº 88, Pàgs. 337 a 352, Agost 1962.

NACIONS UNIDES: Variables y cuestionarios para realizar encuestas comparadas sobre fecundidad, (Estudios Demográficos 45), New York, 1969.

NACIONS UNIDES: Evaluación y análisis demográficos de los datos de cursos de población. Aspectos de cooperación técnica, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York, 1980.

NACIONS UNIDES: Manual de métodos de censos de población y habitación, Part. 4, secció 1 i 2, Part 6, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York, 1970.

NACIONS UNIDES: Principios y Recomendaciones para un sistema de Estadísticas Vitales,(Informes y Estudios), New York, 1973.

NACIONS UNIDES: Hacia un sistema de estadísticas sociales y demográficas, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York, 1974.

NACIONS UNIDES: Principios y recomendaciones para los cursos de población y habitación, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York 1980.

NACIONS UNIDES: Manual de sistemas y métodos de estadísticas vitales, Vol. II, Examen de prácticas nacionales, New York, 1984.

PUJADAS RUBIES, I.: Fuentes estadísticas para el estudio de la población I Coloquio sobre Geografía y Mundo Actual, Barcelona, 1974.

PUYOL, R.: "Las fuentes españolas para el estudio de los movimientos migratorios recientes", Boletin de la Real Sociedad Geográfica, part II, pàgs. 477 a 486, 1976.

ROS JIMENO, J.: "El registro de la Población, antecedentes y posibilidades", Boletín de Estadística, nº 32, 17 pàgs., 1947.

ROS JIMENO, J.: "Perspectivas del nuevo censo de población de España", Revista Internacional de Sociología, nº, 76, pàgs. 527-541, oct-des. 1961.

TABUTIN, D: La collecte des donnees en Demographie. Liège, Ordina Editions, 1984.

TORRES SERRANO, A: "El Instituto Nacional de Estadística ante la estadística regional", Estadística Española. INE, nº 95, Abril-Juny 1982.

VERGARA, J.M.: "La utilización de los censos de 1970 para la planificación territorial", Ciudad y Territorio, nº 1, pàg. 80, 1971.

MÈTODES MATEMÀTICS I ESTADÍSTICS

Assignatura: **ESTADÍSTICA**

Professor: **Amand Blanes**

A- Introducció

0- Estadística i tipus de variables:

- La noció d'estadística descriptiva
- Els diferents tipus de variables

1- Organització de les dades:

- Distribució de les freqüències
- Agrupament de les dades
- Distribució de les freqüències de més d'una variable.

2- Representació gràfica.

B - Estadística Descriptiva Univariable

1- Característiques de tendència central

- Moda
- Mediana
- Mitjana
- Quartils, decils i percentils.
- Comparació entre les mesures de tendència central

2- Característiques de dispersió:

- Recorregut
- Desviació mitjana
- Variança
- Desviació típica
- Recorregut semi-quartílic
- Coeficient de variació

3- Altres característiques de dispersió

- Puntuacions tipificades
- Moments de distribució

4- Característiques de forma

- Coeficient d'assimetria
- Coeficient de curtosi

5- Característiques de concentració:

- Corba de concentració
- Index de concentració de Gini
- Mediala

C- Mesures d'Associació

1- En el cas de variables dicotòmiques

- Coeficient Biserial-puntual
- Coeficient Fi

2- En el cas de variables nominals

- Coeficient Lambda
- CoeficientTau i de Goodman i Kruskal

3- En el cas de variables ordinals

- Coeficient Gamma de Goodman i Kruskal
- Coeficient tau-a i tau-b de Kendall
- Coeficient rho de Spearman

4- En el cas de variables d'interval

- Covariança
- Coeficient de correlació de Pearson
- La recta de regressió

Assignatura: **MÈTODES MATEMÀTICS**

Professor: **Pedro Puig**

OBJECTIUS

El principal objectiu és el d'iniciar als alumnes en les tècniques Matemàtica-Estadístiques fonamentals que qualssevol investigador en Demografia pugui utilitzar.

L'assignatura és una gran part pràctica, participant els alumnes en les mateixes classes resolvent exemples proposats com aplicació dels temes explicats.

El mètode d'avaluació s'efectúa mitjançant treballs individuals o en petits grups, sobre aplicacions específiques d'algun dels temes.

S'adjunta una memòria dels treballs presentats per els alumnes.

PROGRAMA

1. Mètodes de l'Estadística Descriptiva

   - Introducció a l'anàlisi de Clusters
   - Estandarització de variables
   - Utilització del Programa CLUSTER
   - Exemples d'aplicació

2. Ampliació d'Estadística Inferencial

   - Estimació de percentatges i de mitjes
   - Càlcul d'intervals de confiança
   - Càlcul del tamany de la mostra per un error prefixat
   - Comparació de percentatges i comparació de Mitjes entre dues Poblacions
   - Mostreigs estratificats: aventatges
   - Anàlisi d'Independència de Factors: Taules de Contingència
   - La Recta de Regressió en el sentit de l'Estadística Inferencial
   - Comparació de dues Rectes de Regressió
   - Exemples d'Aplicació

3. Models clàssics de creixement poblacional

- Model de creixement de Malthus. Interpretació dels paràmetres
- Tècniques de Regressió Lineal en el Model de Malthus
- Model de creixement de Lotka. Interpretació dels paràmetres
- Utilització del Programa CRECPROG per l'Ajust de Dates dels dos models
- Exemple d'Aplicació

4. Models de creixement poblacional amb interpretacions

- Models Lineals. Ressolució. Interptretació Biològica
- Models d'Emigració-Immigració
- Model de Dominància de Goddman: Dominància femenina i masculina
- Tractament simultani de les edats i els sexes
- Introducció als Models No Lineals
- Exemples d'Aplicació

5. Aspectes de la teoria de probabilitats en la dinàmica de les poblacions

- El problema dels Grups Sanguinis en la detecció de Migracions
- El problema de Galton: càlcul de la probabilitat d'extinció d'un cognom
- Cadenes de Markov: Matriu de Probabilitats de Transició, distribucions estables
- Exemples d'Aplicació

6. Algunes tècniques de càlcul

- Càlcul de Polinomis d'Interpolació
- Sistemes d'ecuacions lineals de fins grau 3. Determinants
- Valors propis d'una Matriu
- Ressolució d'ecuacions per el Mètode de Newton
- Ajust mínim-quadràtic de funcions lineals de diverses variables

BIBLIOGRAFIA

- KEYFITZ, Nathan. Introducción a las matemáticas. Centro Latinoamericano de Demografía, 1979.

- SMITH, D., KEYFITZ, N. Mathematical Demography. Springer-Verlag, 1977.

- MARTÍN GUZMÁN, M. P., MARTºIN, F.J. Curso básico de estadísitica económica. Editorial AC, 1985.

- DRAPER, N. R., SMITH, S. Applied regression analysis. John Wiley & Sons, 1981.

- CUADRAS, C.M. Problemas de probabilidades y estadística. Vol. II, PPU, 1984.

- FELLER, W. Introducción a la teoria de probabilidades y sus aplicaciones. Ed. Limusa, 1980.

INFORMÀTICA

Assignatura: **WORD 3.0**

Professora: **Montserrat Llonch**

1. Presentació del programa Word. La creació d'un document.

2. L'edició d'un document.

3. Els canvis de disseny en un document

4. Impressió i recollida.

5. Pràctiques amb documents models.

6. Métodes especials d'edició

7. Com dissenyar les pàgines d'un document.

8. Esquemes i estils.

9. Personalització de menús.

Assignatura: **EXCEL 1.5**

Professora: **Socorro Sancho**

1. Presentació del programa Excel 1.5. La creació d'un full de càlcul.

2. L'edició d'un full de càlcul.

3. Els canvis de disseny en un document

4. Impressió i recollida.

5. Els gràfics.

6. Mètodes especials d'edició

Assignatura: **MAP MAKER 4.01**

Professora: **Anna Mompart**

1. Presentació del programa Map-Maker: utilització i aplicacions, combinació amb d'altres programes Macintosh (Excel, Word, Super Paint, Desk Paint,...).

2. Excercicis pràctics: Sobre un mapa ja confeccionat.(Espanya per províncies i Catalunya per comarques), treballar amb les opcions bàsiques per a la construcció d'un mapa concret. Importació i exportació de valors i categories, intervals, trames, llegenda, títols, fonts,..

3. Excercicis pràctics: Sobre un mapa ja confeccionat treballar amb les opcions adicionals, especialment les de forma i presentació: escala, símbols puntuals, finestres, combinació de varis mapes, tipus de lletra,...

4. El procés de confecció d'un nou mapa: l'escaner, xarxes de longitud i latitud, punts x, y. Realització d'un mapa base en concret (els districtes de Barcelona).

Assignatura: **DBASE III PLUS**

Professor: **Amand Blanes**

1. Introducció .

2. Formats d'entrades de dades.

3. Actualització de registres

4. Búsqueda i indexació

5. Filtrat d'informació.

6. Informes i etiquetes

Assignatura: **LOTUS 123**

Professora: **Leticia Suárez**

1. Full de Càlcul 1-2-3

1.1. Entrada i sortida del full de càlcul

1.2. Utilització de tecles especials dintre del full de càlcul

1.3. Introducció de dades i títuls en un fitxer

1.4. Grabació de dades en un fitxer

1.5. Recuperació de fitxers

1.6. Funcions més utilitzades del Menú Principal

1.6.1. Insertar i borrar columnes i files
1.6.2. Modificar el format de les columnes
1.6.3. Elegir diferents tipus de format per les dades
1.6.4. Protegir dades i fitxers, i transposar columnes i files
1.6.5. Utilitzar funcions matemàtiques i trigonomètriques
1.6.6. Canviar fórmules matemàtiques a valors absoluts
1.6.7. Copiar i moure fórmules i dades
1.6.8. Extreure i combinar fitxers
1.6.9. Borrar i llistar fitxers
1.6.10. Imprimir fitxers
1.6.11. Crear gràfics
1.6.12. Guardar gràfics en un fitxer
1.6.13. Exemples i exercicis utilitzant dades demogràfiques

2. Printgraph

2.1. Entrada i sortida de Printgraph

2.2. Elecció del format d'impressió dels gràfics

2.3. Elecció dels gràfics

2.4. Impressió de gràfics

2.5. Impressió dels gràfics creats en els exercicis

3. Macros

3.1. Principals comandaments utilizats per fer Macros

3.2. Creació de Macros

3.3. Execució de Macros

3.4. Interrupció de Macros

3.5. Edició de Macros per detectar errors

3.6. Transferència de Macros entre fulls de càlcul

3.7. Macros interactius

3.8. Exercicis utilitzant els fitxers elaborats a classe

Assignatura: **SPSS (Statistical Package in Social Sciences)**

Professora: **Leticia Suárez**

1. Introducció a l'equip VAX

1.1. Entrada i sortida del VAX

1.2. Creació i eliminació de subdirectoris

1.3. Canvi d'un subdirectori a un altre

1.4. Utilització de l'Editor del VAX

1.4.1. Crear i guardar un fitxer de l'Editor
1.4.2. Recuperar un fitxer escrit a l'Editor
1.4.3. Ús de les principals tecles de l'Editor

1.4.3.1. Col.locar-se al començament i al final d'un fitxer
1.4.3.2. Copiar, moure i borrar línees del fitxer
1.4.3.3. Imprimir un fitxer en diferents tamanys de paper

2. Introducció al SPSS

2.1. Entrada i sortida del SPSS

2.2. Estructura d'un fitxer de l'Editor per ser utilitzat per el SPSS

2.2.1. Introduccions claus
2.2.2. Sintaxi

2.3. Utilització de l'Ajuda (HELP) dintre del SPSS

2.4. Execució del SPSS

2.5. Detecció i correcció d'errors

2.6. Impressió de resultats

2.7. Exemples

3. Sintaxi dels fitxers utilitzables per el SPSS

3.1. Descripció de les dades del fitxer

3.1.1. Localització del fitxer de dades
3.1.2. Localització de la informació per columnes
3.1.3. Tipus de format de les dades
3.1.4. Selecció del nom de les variables
3.1.5. Tipus de variable
3.1.6. Ubicació de les variables
3.1.7. Etiquetes de les variables
3.1.8. Significat de les etiquetes de les variables

3.2. Instruccions d'execució i fi

3.3. Exemples i exercicis utilitzant dades demogràfiques

4. Principals funcions del SPSS

4.1. Obtenir llista i freqüència de variables específiques

4.2. Executar càlculs matemàtics

4.3. Obtenir variables

4.4. Taules de doble entrada

4.5. Càlcul de la mitja, moda, mediana, variança, màxim, mínim, coeficients de correlació, regressions i altres funcions estadísitiques.

4.6. Exemples i exercicis demogràfics.

DEMOGRAFIA REGIONAL

Assignatura: POBLACIÓ MUNDIAL

Professora: Cristina Guisande

1- El creixement de la població mundial.

1.1. El creixement de la població mundial en la perspectiva històrica.

1.2. Evolució del tamany i ritme de creixement de la població en las grans regions del món

1.3. Creixement de la població urbana i rural.

1.4. El creixement demogràfic i els seus components: la transició demogràfica.

2- Fecunditat i nupcialitat.

2.1. Fecunditat.

2.1.1. Nivells i tendències de la fecunditat en el món.
2.1.2. Variables intermitjes
2.1.3. Fecunditat diferencial.
2.1.4. Fecunditat i variables sòcio-econòmiques

2.2. Nupcialitat.

2.2.1. Nivells i tendències de la nupcialitat en el món.
2.2.2. El model europeu-occidental vs. altres models de nupcialitat.

3- Mortalitat.

3.1. Nivells i tendències de la mortalitat en el món: mortalitat general i mortalitat infantil.

3.2. Mortalitat per causes.

3.3. Mortalitat diferencial.

3.4. Mortalitat i variables sòcio-econòmiques

4- Migració internacional.

4.1. Tendències migratòries recents

4.2. Característiques demogràfiques dels fluxes migratoris.

4.3. El problema dels refugiats.

5- Composició de la població mundial per sexe i edat.

5.1. Factors determinants de l'estructura per sexe i edat.

5.2. Tipus d'estructures de població per grans regions del món. Anàlisi d'alguns casos específics.

5.3. Dinàmica de les estructures de població: els seus efectes demogràfics.

6- Anàlisi i interpretacions del creixement de la població mundial.

6.1. Teoríes i models després de 1945: una visió de conjunt

6.2. El paper d'agències i organismes internacionals.

6.3. Les Conferències Mundials de Població: Bucarest i Méxic.

BIBLIOGRAFIA

BIOSCA, M. i CAPELLADES, J.: "Aspectos metodológicos de los Censos Generales de 1970", Ciudad y Territorio, n° 1, 1971.

BERMUDEZ GOMEZ, R.M.: "Procedimientos de evaluación aplicados a las encuestas de población españolas", Estadística Española, INE, n° 92, Jul-Sept. 1981.

BERMUDEZ GOMEZ, R.M. y DIAZ GARCIA, C.: "Consistencia interna de la encuesta de fecundidad", Estadística Española, INE, n° 87, Abril-juny 1980.

BERRIO ALVAREZ-SANTULLANO, J.: "Fuentes de información y circuito de los datos de mortalidad", Estadística Española, INE, n° 106, Gen-Març 1985.

BURRIEL DE ORUETA,E.: "Las deficiencias de las fuentes demográficas: el problema del subregistro en Canarias", Estudios Geográficos, n° 158 pàgs. 15 a 46, 1980.

CAPELLADES, J.: "Los censos generales de 1970 en España: tipos y contenido", Ciudad y Territorio, n° 1, pàgs. 69 a 72, 1971.

CASCO ROBLEDO, J.: "Los censos ante la estrategia de la información territorial", Ciudad y Territorio, n° 1, pàgs. 63 a 68,1971.

CASCO ROBLEDO, J.: "Creación del archivo geográfico DIME en el Consorcio de Información y Documentación de Cataluña", Ciudad y Territorio, n° 3, pàgs. 125 a 130, 1975.

C.E.O.T.M.A.: Análisis territorial: Estudio y valoración de efectivos demográficos, Serie Monográfica n° 14, Madrid, Ministerio de Obras Públicas, 1981.

C.E.P.A.L.: "Hacia los censos latinoamericanos de los años ochenta", Cuadernos de la CEPAL, n° 37, Santiago de Chile, 1981.

C.E.U.M.T.: Revista del Centre d'Estudis Urbanístics Municipals Territorials, Edició Catalunya, n° 23, febrer 1980.

COMUNIDAD DE MADRID, Consejería de Economía y Hacienda: Encuesta Demográfica de la Comunidad de Madrid, 1986.

DE FRUTOS GIMENEZ, P.: "La estadística de nacimientos", Estadística Española, INE, n° 107, Abril-Juny 1985.

DE MIGUEL, Adoración: "Potencialicades del sistema estadístico español como suministrador de información para los Bancos de Datos Municipales (BDM) ", in Estadística Española, INE, n° 94, Gen-Marc 1982.

EUROSTAT: "A study on the future of the Census of Population", Série Méthodes, 3E, 1987.

GARCIA SESTAFE, J.V.: "Algunas observaciones sobre la comparabilidad de las estadísticas de nacimientos", in Estadística Española, INE, n° 106, Gen-Marc 1985.

GOMEZ GIL, E.: El padrón municipal de habitantes de España y su concordancia con el registro de la población, Madrid, INE, 1978.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: "Los censos de población en España", Estudios Geográficos, n° 43, pàgs. 203 a 281, 1951.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: "El contenido censal de 1950", "Estudios Geográficos", n° 51, Pàgs. 171 a 191, Maig 1953.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: Los modernos nomenclatores de España, 1857-1950, Madrid 1958.

MELON Y RUIZ DE GORDEJUELA, A.: "Censo de la población de España del año 1960", Estudios Geográficos, n° 88, Pàgs. 337 a 352, Agost 1962.

NACIONS UNIDES: Variables y cuestionarios para realizar encuestas comparadas sobre fecundidad, (Estudios Demográficos 45), New York, 1969.

NACIONS UNIDES: Evaluación y análisis demográficos de los datos de cursos de población. Aspectos de cooperación técnica, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York, 1980.

NACIONS UNIDES: Manual de métodos de censos de población y habitación, Part. 4, secció 1 i 2, Part 6, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York, 1970.

NACIONS UNIDES: Principios y Recomendaciones para un sistema de Estadísticas Vitales, (Informes y Estudios), New York, 1973.

NACIONS UNIDES: Hacia un sistema de estadísticas sociales y demográficas, Estadísticas Internacionales (Informes y Estudios), New York, 1974.

NACIONS UNIDES: Principios y recomendaciones para los cursos de población y habitación, Estadísticas Internacionales (Informes y E~tudios), New York 1980.

NACIONS UNIDES: Manual de sistemas y métodos de estadísticas vitales, Vol. II, Examen de prácticas nacionales, New York, 1984.

PUJADAS RUBIES, I.: Fuentes estadísticas para el estudio de la población I Coloquio sobre Geografía y Mundo Actual, Barcelona, 1974.

PUYOL, R.: "Las fuentes españolas para el estudio de los movimientos migratorios recientes", Boletin de la Real Sociedad Geográfica, part II, pàgs. 477 a 486, 1976.

ROS JIMENO, J.: "El registro de la Población, antecedentes y posibilidades", Boletin de Estadística, nº 32, 17 pàgs., 1947.

ROS JIMENO, J.: "Perspectivas del nuevo censo de población de España", Revista Internacional de Sociología, nº, 76, pàgs. 527-541, oct-des. 1961.

TABUTIN, D: La collecte des donnees en Demographie Liège, Ordina Editions, 1984.

TORRES SERRANO, A: "El Instituto Nacional de Estadística ante la estadística regional", Estadística Española, INE, nº 95, Abril-Juny 1982.

VERGARA, J.M.: "La utilización de los censos de 1970 para la planificación territorial", Ciudad y Territorio, nº1, pàg. 80, 1971.

Assignatura: **POBLACIÓ D'ESPANYA**

Professora: **Isabel Pujadas i Anna Mompart**

Tema 1. L'evolució històrica de la població d'Espanya i la seva distribució espacial, 1857-1986.

Les etapes del creixement demogràfic:

- Primer període, 1857-1900: L'inici de les transformacions demogràfiques a Espanya
- Segon període, 1901-1930: El creixement demogràfic modern
- Tercer període, 1931-1950: Les repercussions demogràfiques de la seqüència crisi econòmica-república-Guerra Civil i Postguerra.
- Quart període, 1951-1975: L'època de les grans disparitats territorial.
- Cinquè període, 1976-1986: La reducció del creixement demogràfic i les seves repercussions en el territori.

Tema 2. La mortalitat.

Mortalitat general: taxes de mortalitat i esperança de vida, evolució temporal i diversitat espacial.

Mortalitat específica: mortalitat per edat i sexe, mortalitat infantil, sobremortalitat masculina i mortalitat per causes.

Morbiditat.

Tema 3. La natalitat i la fecunditat.

Els estudis sobre la transició demogràfica a Espanya.

L'evolució de la fecunditat: la fecunditat per edats, l'índex sintètic de fecunditat i la descendència final de les generacions.

Tema 4. La nupcialitat.

L'evolució de la nupcialitat i els models regionals.

L'aparició i difusió de noves formes d'unions: la cohabitació.

Tema 5. Els moviments migratoris.

L'emigració transoceànica i l'emigració a Europa.
Les migracions interiors: l'èxode rural.
El canvi de signe en els corrents migratoris: el retorn dels emigrants i la immigració estrangera.

Tema 6. L'estructura per edats.

L'evolució de la piràmide d'edats de la població espanyola.
La diversitat territorial de les estructures d'edat i sexe.
L'envelliment de la població.

Tema 7. La població activa.

L'estructura i l'evolució de la població activa per edats, sexe, estat civil, sectors productius i grups professionals.

Tema 8. La població espanyola en el context europeu.

LA MORTALITAT A ESPANYA

Tema 1. Introducció.

Bibliografia bàsica i fonts estadístiques.
Metodologia, indicadors i taula de vida.

Tema 2. Mortalitat general.

Situació privilegiada en el context europeu.
Desigualtats territorials: taxes estandaritzades i esperança de vida en néixer. Evolució de les diferències amb tendències a l'homogenització. Diferències de mortalitat entre sexes.
Evolució caracteritzada per una brusca disminució des de 1900.

Tema 3. Mortalitat per edat.

Taxes de mortaltiat per edats: U versus J, edats adultes afavorides en la mortalitat, sobremortalitat dels joves i sobremortalitat masculina a les diferents edats.

Desigualtats territorials.

Tema 4. Mortalitat infantil.

Perfil similar a l'europeu.
Estructura de la mortalitat infantil i evolució de la mateixa.
Diferències territorials i evolució des de principis de segle.
Causes de mort durant el primer any de vida.

Tema 5. Mortalitat per causes.

Classificació internacional de malalties.
Mesura i comparació de les causes de defunció, estandardització dels indicadors.
Desigualtats sexuals i d'edat.
Principals causes de mort: taxes de mortalitat per causa i pes relatius de les causes.
Espanya dins del context internacional. Diferències territorials.

Tema 6. Edat i causa de mort.

Desigualtat d'edat i sexe segons causes de mort.
L'índex de masculinitat a diferents edats per causes.

Tema 7. Morbiditat.

Fonts estadístiques bàsiques encara escassament explotades: estadística de malalties de declaració obligatòria i enquesta de morbiditat hospitalària.
Escassetat d'estudis de morbiditat.

Tema 8. Temes oberts.

Factors de l'elevada esperança de vida a Espanya: bon estat de salut o mal estat de les estadístiques.
Interessos canviants en els temes d'estudi: despreocupació pels llindars màxims de vida i preocupació pels diferencials de mortalitat entre els grups socials i per les principals causes d'anys de vida perdut.
Utilitzacions socials dels estudis de mortalitat i morbiditat.

Assignatura: POBLACIÓ DE CATALUNYA

Professors: Ramon Arribas i Enric Mendizàbal

Presentació

Descripció del programa
Comentari de la bibliografia
Presentació del dossier de textos
Repartiment dels treballs

Història dels estudis de població a Catalunya

Els personatges
Els temes
Els treballs

Evolució de la població a Catalunya

Els períodes
Els components
Les qüestions territorials
Les fonts

Natalitat i fecunditat

El declivi de la fecunditat
Les preocupacions polítiques
De l'heterogeneïtat a l'homogeneïtat

Mortalitat

L'augment de l'esperança de vida i l'augment de les defuncions
La qualitat de vida: morbilitat
Les preocupacions polítiques

Migracions i mobilitat

La transició de la mobilitat
Les onades immigratòries
Els moviments migratoris recents: ¿"retorn"?
El territori i la mobilitat de la població

Estructura per edats i envelliment

L'evolució de la piràmide de població a Catalunya
Les preocupacions polítiques sobre l'envelliment

Població i activitat

La geografia del gènere: producció i reproducció
Les classes socials
La distribució territorial de l'atur

Població rural i de muntanya

Què s'entén per rural?
La població rural: una societat a envejar?
La població de muntanya

Població urbana i metropolitana

Les noves tendències de poblament
Metròpolis o Barcelunya?
Les altres ciutats

Previsions de població

Les previsions realitzades: crítiques i encerts
Les cuites dels polítics: l'estabilitat de la població o el seu descens vist com "regressió" demogràfica.

METODOLOGIA

Assignatura: **ANÀLISI DEMOGRÀFICA**

Professores: **Anna Cabré, Cristina Guisande**

1. Introducció
2. Referència temporal
3. L'anàlisi longitudinal dels fenómens
4. Les poblacions
5. L'anàlisi transversal dels fenòmens

PROGRAMA DETALLAT

1. Introducció

Lliçó 1. Història dels Estudis de Població. La seva inserció en les diferents disciplines. Desenvolupament conceptual en relació amb la problemàtica de les distintes èpoques.

Les fases de la investigació en temes de població: recol.lecció i producció de dades estadístiques, elaboració d'indicadors, anàlisi i interpretació dels mateixos i explicació causal dels fenòmens. El paper de la Demografia, les seves dificultats en constituir-se com a Ciència. Especulacions sobre el futur.

Situació actual dels Estudis de Població. Principals institucions espanyoles i internacionals. Principals publicacions. L'ensenyament de la Demografia i els Estudis de Població. Presentació detallada del Programa.

2. Referència temporal i magnituds

LLiçó 2. Les dimensions temporals: temps cronològic, temps referit (duració o edat) i la combinació d'ambdues, el temps adscrit a un individu o cohort (línea de vida). Unitats de mesura, diferències terminològiques. Sèries cronològiques: la seva representació gràfica i els seus problemes específics. Sèries segons l'edat (La Demografia és la ciència de l'edat).

El Diagrama de Lexis, instrument bàsic en la referència temporal. Relacions entre les tres dimensions del temps.

Lliçó 3. Les magnituds: fluxes i stocks, fenomens demogràfics i poblacions. La mesura dels fluxes: les taxes. La mesura de la composició dels stocks: les proporcions. Dimensió temporal de les taxes(anual) i dimensió temporal de les proporcions (instantànea). Mesures globals i mesures específiques. La confusió terminològica del llenguatge quotidiani.

Lliçó 4. Les òptiques d'anàlisi: longitudinal o de cohort, transversal o de cojuntura, etària o per duració.
Una primera aplicació de l'anàlisis demogràfic: efectes d'edat, efectes de generació i efectes de moment.

3. L'anàlisi longitudinal dels fenòmens.

Lliçó 5. L'anàlisi longitudinal, base de la metodologia demogràfica. Repàs del concepte de cohort: cohorts tancades i cohorts obertes. Tipus d'events: únics i renovables, fatals o opcionals.
Els tipus d'observació: contínua i retrospectiva.

Lliçó 6. La descripció dels fenòmens: la taula de generació o de cohort (1). El cas d'un fenomen fatal i no renovable: la mortalitat. Taules complertes i abreujades. Les seves funcions i relacions.

Lliçó 7. Altres taules de fenòmens opcionals però no renovables: les primeres núpcies, la fecunditat per ordre de naixement, la divorcialitat, l'emigració primària, l'emigració de retorn.
Els paràmetres-resum dels fenòmens demogràfics: intensitat i calendari.
Indicadors de calendari: duració modal, mitja i mitjana.

Lliçó 8. La descripció dels fenòmens: la taula de genració o de cohort (2). El cas dels fenòmens renovables: la fecunditat general i la fecunditat dels matrimonis. Intensitat i calendari.

Lliçó 9. La combinació de fenòmens i la seva mesura. La reproducció (combinació de fecunditat i mortalitat). Generalització: el pas d'events teòrics a events reals.

Lliçó 10. La interferència de fenòmens, principal dificultat en l'estudi dels fenòmens demogràfics. Mètodes d'eliminació dels efectes de la interferència entre fenòmens: a) l'observació retrospectiva; b) la correcció dels quocients o probabilitats.

Lliçó 11. Mètodes d'eliminació dels efectes de la interferència entre fenòmens: c) el recurs a les proporcions de no afectats (mètode de Hajnal per la primo-nupcialitat); d) la reducció d'events.

4. Les poblacions.

Lliçó 12. Génesi de les poblacions: relacions entre estructura i dinàmica. Introducció a les poblacions model.
models demogràfics senzills: poblacions estacionàries i poblacions etables. Del seu ús i abús. Poblacions teòriques i poblacions reals.

Lliçó 13. L'estructura de la població (1). La piràmide d'edats: tècniques de construcció, errors més freqüents. Interpretació.

Lliçó 14. L'estructura de la població (2). La relació entre subpoblacions: a) la relació de masculinitat i la seva interpretació; b) la relació de dependència i la seva interpretació.

Lliçó 15. L'estructura de la població (3). Altres estructures: segons l'estat matrimonial, segons l'activitat, segons la instrucció, segons el tipus d'hàbitat, segons la naturalesa. La utilització del Diagrama Triangular en el resum i la comparació d'estructures. Altres representacions.

Lliçó 16. La dinàmica de població (1). La mesura del creixement.

Lliçó 17. La dinàmica de població (2). Els factors del creixement: natalitat, mortalitat, migracions. Introducció a la mesura transversal dels fenòmens: les taxes globals.

6. L'anàlisi transversal dels fenòmens.

Lliçó 18. Els mètodes de l'anàlisi transversal: tipificació i translació. Camps d'aplicació. La tipificació. Relacions entre taxes globals i taxes específiques. Extensió al cas de les proporcions. El concepte de taxa comparativa.

Lliçó 19. Tipificació directa (estructura-tipus) i tipificació indirecta (fenomen-tipus). Aplicacions específiques de la tipificació indirecta: l'estudi de petites unitats territorials; l'estudi dels fenòmens amb reduïda incidència estadística.

Lliçó 20. Mètodes específics derivats de la tipificació indirecta: els Índexs de Princeton per l'estudi de la fecunditat general i els seus components (fecunditat dels matrimonis

i estructura per estat matrimonial); l'Index de Burch per l'estudi de l'estructura familiar.

Lliçó 21 La translació: el concepte de cohort fictícia. La taula del moment: construcció a partir de les probabilitats (ex.: la mortalitat); construcció a partir dels events reduïts (ex.: la nupcialitat, la fecunditat).

Lliçó 22. Relació entre paràmetres transversals (e cojuntura) i longitudinals (de cohort). Elements per la interpretació de la cojuntura demogràfica.

FENÒMENS DEMOGRÀFICS

Assignatura: MOVIMENTS MIGRATORIS

Professora: **Angels Pascual**

1. Conceptualització i marc teòric.

2. Metodologia i fonts.

3. Migració exterior d'Espanya. Fluxes i saldos.. Evolució i característiques actuals de la mobilitat.

4. Moviments migratoris de treballadors d'alt nivell professional.

5. Algunes consideracions teòriques sobre els moviments migratòries.

6. Polítiques migratòries a Europa.

Assignatura: ANÀLISI DEL MERCAT DE TREBALL

(tres sessions lectives 8,15 i 22 de març)

1ª Sessió. Categories de classificació de la població en relació amb l'activitat econòmica.

1. Conceptes bàsics:

   - Activitat, ocupació i atur.
   - Inactivitat. Classes de inactivitat.
   - La població comptada apart.

2. Criteris de classificació de la població en relació a l'activitat econòmica:

   - La classificació de l'Organització Internacional del Treball (Enquesta de Població Activa).

   - La classificació del Instituto Vasco de Estadística (Enquesta de Població en relació amb l'Activitat i Enquesta Demogràfica de la Comunitat de Madrid).

3. Les principals variables de classificació dels ocupats:

   - Ocupació o professió. La Classificació Nacional d'Ocupacions.

   - La branca d'activitat econòmica. La classificació Nacional d'Activitats Econòmiques. La classificació NACE.

   - La relació amb els mitjans de producció o situació laboral.

   - La jornada de treball.

4. Les variables relatives a l'activitat econòmica de la població com base per l'establiment de categories sòcio-econòmiques.

5. Altres formes de treball: el que escapa a les categories habituals.

   - La qüestió de les categories frontereres, difuses o superposades. L'informe Malinvaud.

- El treball ocult o informal.

2ª Sessió: Fonts d'informació per l'anàlisi del mercat de treball

1. Censos de Població i Padrons Municipals d'Habitants: característiques i contingut. El Cens de Població de 1991.

2. El tractament de l'activitat en els censos d'altres països:

   -Anglaterra
   -França
   -Estats Units
   -Itàlia
   -Canadà
   -Brasil

3. L'Enquesta de Població Activa.

4. Les estadístiques d'Atur Registrat de l'INEM.

5. Recomanacions internacionals en matèria d'estadístiques de treball.

6. Altres enquestes: Enquesta de Condicions de Vida i Treball, Enquesta Metropolitana de Barcelona. Enquesta de Formes de Vida de Madrid, Enquesta d'Estructura Social. Enquesta Sòcio-demogràfica, etc.

3ª Sessió: La mesura de l'activitat/El Mercat de Treball a Espanya.

3.1. La Mesura de l'Activitat.

1. La perspectiva sincrònica:

   -Taxes globals d'activitat, ocupació i atur.
   -Taxes per sexe i edat.
   -La representació gràfica de l'activitat.

2. L'evolució de l'activitat, l'ocupació i l'atur en el temps.

3. Entrades i sortides d'activitat: Les taules de vida activa.

4. La perspectiva diacrònica: les trajectòries laborals.

3.2. El Mercat de Trreball a Espanya.

1. Evolució de les grans magnituds.

2. Condicions i formes de treball.

3. L'activitat de les dones.

4. L'activitat dels joves.

ECONOMIA I POBLACIÓ

Assignatura: **INTRODUCCIÓ A L'ECONOMIA**

Professor: **Jordi Roca Jusmet**

Introducció

L'objecte de l'Economia. Economia i Ciències Socials.
Proposicions positives i proposicions normatives
Teories i models
Les economies de mercat.

Tema 1. Reproducció, Economia i Excedent.

Recursos naturals i mitjans de producció produïts.
Béns de consum i béns de producció.
Subsistència i excedent econòmic.
La interrelació entre els sectors econòmics.
La utilització de l'excedent: consum i inversió.
Distribució de l'excedent i relacions socials.
Creixement demogràfic i creixement econòmic.
La visió pesimista Malthus/Ricardo i els "rendiments decreixents".
Recursos naturals, medi ambient i els "límits al creixement".
La visió optimista. Creixement demogràfic i canvi tècnic (Boserup).

Tema 2. Mercats i preus (Microeconomia)

Intercanvi mercantil i divisió de treball.
Relacions interempresarials i relacions dins l'empresa.
La perspectiva "clàssica" sobre els preus: "preus de producció" i preus de mercat.
Mercaderies reproduïbles i no reproduïbles.
Preus relatius en un model reproductiu (Sraffa).
La perspectiva "neoclàssica". La interrelació de l'oferta i la demanda.
Demanda de béns de consum. Necessitats, preferències i utilitat.
Efecte-renda i efecte-substitució. Els preus i l'elasticitat de la demanda. Nivell de renda i estructura del consum.

Dues aplicacions de la teoria de la utilitat: Les decisions sobre oferta de treball; La teoria econòmica de la fecunditat (Becker).

El model de competència perfecta. Altres formes de mercat: competència monopolística, oligopoli i monopoli.

Un altre enfocament sobre la competència imperfecta: la fixació de preus aplicant un marge i la crítica a la hipòtesi de maximització de guanys.

Externalitats i béns públics.

Tema 3. L'Economia capitalista al nivell agregat (Macroeconomia)

Les principals magnituds macroeconòmiques. Valor afegit. Producte Interior i renda Nacional. Magnituts en termes bruts i magnituts en termes nets. El nivell de preus i els deflactors. Els límits de la renda per càpita com a mesura de benestar.

Estalvi i inversió. La demanda efectiva i la possibilitat d'"equilibri amb desocupació" (Keynes/Kalecki).

Consum i nivell de renda. Els determinants de la inversió.

La intervenció pública davant la desocupació. Política fiscal i política monetària.

Canvi tècnic, estalvi, creixement i ocupació. El model Harrod-Domar.

Canvi tècnic i ocuapció:Efectes directes i efectes indirectes.

Canvi tècnic i distribució de la renda.

BIBLIOGRAFIA

Al llarg del curs es donaran referències bibliogràfiques específiques i, en alguns casos apunts o textes fotocopiats.

No hi ha cap "manual" que s'ajusti al programa del curs. Tanmateix, existeixen molts llibres d'introducció a l'economia i tothom hauria de consultar algun d'aquests llibres.

El llibre d'introducció que personalment prefereixo -tot i que és una mica antic i sobretot és força difícil si no s'ha estudiat mai economia és Joan Robinson i John Eatwell, Introducción a la economía moderna, (edición revisada), Fondo Cultural Económica, Mèxic, 1982; altre llibre molt recomanable -i actual- és Gabriel Cortés, Principios de Economía Política (segunda edición revisada), Ed. Ariel, Barcelona, 1989; un llibre no tan d'estudi sinó de lectura -especialment interessant pels temes de "macroeconomia" -'es R.L. Heilbroner i L.C. Thurow, Introducció a l'economia, Ed. Empúries, Barcelona, 1985; per una anàlisi dels problemes de la reproducció econòmica i l'excedent als diferents sistemes

econòmics (tema 1) pot consultar-se Alfons Barceló, Reproducción económica y modos de producción, ed. Serbal, 1981.

Com a libres convencionals -els segurament més estudiats internacionalment-poden citar-se: a nivell molt senzill, R. Lipsey i C. Harbury, Principios de Economia, Vicens Vives, 1989; a nivell més complert, pérò també introductori, R. Lipsey, Introducción a la economía positiva (sexta edición), Vicens-Vives, 1985; P. Saamuelson, Curso de economía moderna, Ed. Aguilar; S. Fischer, R. Dornbusch i R. Schmalensee, Economía (segunda edición), Mc-Graw-Hill, 1989.

Assignatura: **HISTÒRIA ECONÒMICA DE LA POBLACIÓ**

Professor: **Daniel Devolder**

Orientació del curs

El propòsit és abordar conjuntament la història de la població i l'evolució del pensament o teoria demogràfica. En efecte, tal i com es veurà, els nostres coneixements del passsat són difícils de separar de les interpretacions ofertes. L'ordre de presentació que anem a seguir no serà estrictament cronològic, sinó més bé temàtic. S'anirà abordant els diferents temes segons l'ordre en que han sigut tractats en el terreny de la demografia.

Organització del curs

El curs constarà de 15 sessions. La participació dels estudiants es farà mitjançant debats sobre lectures generals i exposicions a classe. Cada estudiant farà una exposició oral sobre un article o llibre de la bibliografia que es presenta a continuació. Haurà d'entregar-se un treball escrit (de 8 pàgines com a màxim) sobre el tema de l'exposició.

BIBLIOGRAFIA

El manual recomenat per aquest curs és:

LIVI-BACCI, M. Historia mínima de la población mundial, Barcelona, Ariel, 1990.

Així mateix s'utilitzaran els següents llibres com manuals del curs:

WRIGLEY, E.A. Historia y población, Barcelona, Editorial Crítica, 1985.

TAPINOS, G. Elementos de Demografia, Madrid, Espasa Calpe, 1988.

PROGRAMA

1ª Sessió. Presentació del curs. Els inicis de l'anàlisi demogràfic en els segles XVII-XIX.

-DUPAQUIER, J. i DUPAQUIER, M. Histoire de la Démographie, Paris, Librairie Académique Perrin, 1985.

-KUCZYNSKI, R.R. The Measurement of Population Growth, Nueva York, Gordon and Breach, 1969.

2ª Sessió. La Transició Demogràfica: presentació del model. La seva influència sobre la investigació. (TAPINOS, 1988, pp. 253-288).

-ARANGO, J. "La teoría de la transición demográfica y la experiencia histórica", Revista Española de Investigaciones Sociológicas, nº 10, Abril-Juny 1980, pp. 169-198.

-CARLSSON, G. "The decline of fertility: innovation or adjustment process", Population Studies, vol. 24, 1966, pp. 413-422.

-CHESNAIS, J.C. La transition démographique, Paris, PUF-INED, 1986.

-DAVIS, K. "The theory of change and response in modern demographic history", Population Index, vol. 29, nº 4, 1963, pp. 345-366.

-NICOLAU NOS, R. Trajectoires régionales dans la transition démographique espagnole, Tesis doctoral, Paris, IEP, 1990, (caítul primer).

3ª Sessió. La Transició Demogràfica: el descens de la mortalitat. (TAPINOS, 1988, pp. 283-286; WRIGLEY, 1985, pp. 164-180).

-BURNET, F.M. i WHITE, D.O. Historia natural de la enfermedad infecciosa, Madrid, Alianza Universidad, 1982, (capítul 9 i 11).

-KUNITZ, S. J. "Speculations on the european mortality decline", The Economic History Review, 2nd series, vol. 36, nº 1, 1983, pp. 349-364.

-LIVI-BACCI, M. Ensayo sobre la historia demográfica europea. Población y alimentación en Europa, Barcelona, Ariel, 1988.

-MATTHIESSEN, P.C. i McCANN, J.C. "The rôle of mortality in the European transition: aggregate-level relations", a PRESTON, S.H. (ed.), The Effects of Infant And Child Mortality on Fertility, Nueva York, Academic Press, 1978, pp. 47-68.

-MCKEOWN, T. El crecimiento moderno de la población, Barcelona, Antoni Bosch, 1978.

-PRESTON, S.H. "Introduction", a PRESTON, S.H. (ed.), The Effects of Infant and Child Mortality on Fertility, Nueva York,m Academic Press, 1978, pp. 1-8.

4ª Sessió. La Transició Demogràfica: anàlisi i interpretació del descens de la fecunditat (LIVI-BACCI, 1990, pp. 119-128; TAPINOS, 1988, pp. 286-297).

-COALE, A.J. La transición demográfica, Santiago de Chile, CELADE, 1977, (tra. del original anglès de 1973).

-COALE, A.J. "Chapter 1,...", a COALE, A.J. i WATKINS, S.C., The Decline of Fertility in Europe, Princeton, Princeton University Press, 1986.

-FESTY, P. "La fécondité des pays occidentaux, 1870-1970. Présentation d'un cahier de l'INED", Population, nº 1, 1979, pp. 163-173.

-LEASURE, J.W. "Factors involved in the decline of fertility in Spain, 1900-1950", Population Studies, vol. 16, 1963, pp. 271-285.

-LIVI-BACCI, M. "Fertility and nuptiality change in Sapin from the late 18th to the early 20th century", Population Studies, vol. 22, 1968, pp. 83-102 i pp. 211-234. Traducció al castellà a ESPINA, A., FINA, L. i LORENTE, J.R. (eds.). Estudios de economia del trabajo en España: 1-Oferta y demanda de trabajo, Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1985, pp. 14-69.

5ª Sessió. Les migracions en el procés de la Transició Demogràfica. L'emigració europea a ultramar, segles XIX i XX. (LIVI-BACCI, 1990, capítul 3; WRIGLEY, 1985, pp. 33-56).

-GARDEN, M. i LE BRAS, H. "La dynamique régionale de la population française (1801-1914)", a DUPAQUIER, J. (ed.), Histoire de la Population Française, Paris, PUF, 1988, pp. 138-162.

-THOMAS, B. Migration and Economic Growth, 2nd Edition, Cambridge, Cambridge University Press, 1973.

-ZELINSKI, W. "The hypothesis of the mobility transition", Geographical Review, 1971, pp. 219-249.

6ª Sessió. Malthus i Boserup. Economia i població en les societats preindustrials. (LIVI-BACCI, 1990, capítul 3; WRIGLEY, 1985, pp. 33-56).

-BOSERUP, E. Población y Cambio Tecnológico, Barcelona, Crítica, 1984.

-LEE, R.D. "Malthus and Boserup: a dynamic synthesis", a COLEMAN, D. i SCHOFIELD, R.S. (eds.), The State of Population Theory, Forward from Malthus, Oxford, Basic Blackwell, 1986, pp. 96-130.

-MALTHUS, T.R. Primer Ensayo sobre la Población, Madrid, Alianza Editorial, 1984. (Original anglès de 1978).

7ª Sessió. Les crisis de mortalitat. Influència dels factors econòmics i epidemiològics (LIVI-BACCI, 1990, pp. 50-59; WRIGLEY, 1985, pp. 63-78).

-LIVI-BACCI, M. Ensayo sobre la historia demográfica europea. Población y alimentación en Europa, Barcelona, Ariel, 1988.

-MEUVRET, J. "Les crises de subsistances et la démographie de la France d'Ancien Régime", Population, nº 4, 1946, pp. 643-650. Reedició a LE BRAS, H. 1985, Population, Paris, Hachette.

-MUÑOZ PRADAS, F. Creixement Demogràfic, Mortalitat i Nupcialitat Al Penedès (Segles XVII-XIX0. Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, 1990, (capítul 5: Fluctuacions de preus i respostes demogràfiques (segles XVII-XIX)).

-PEREZ MOREDA, V. Las crisis de mortalidad en la España interior (siglos XVI-XIX), Madrid, Siglo XXI, 1980.

8ª Sessió. A la búsqueda de la fecunditat natural. La tècnica de reconstrucció de famílies. (LIVI-BACCI, 1990, pp. 15-26; WRIGLEY, 1985, pp. 81-90).

-FLINN, M. W. El sistema demográfico europeo, 1500-1820, Barcelona, Crítica, 1989, (capítuls 1, 2 i 3).

-NADAL, J. i SAEZ, A. "La fécondité à Saint Joan de Palamós (Catalogne) de 1700 à 1859", Annales de Démographie Historique, 1972, pp. 105-113.

9ª Sessió. La nupcialitat i les estructures familiars a l'Europa preindustrial. (TAPINOS, 1988, pp. 259-265).

-BERKNER, L.K. "Inheritnace, land tenure and peasant family structure: a German regional comparison", a GOODY, J., THIRSK, J. i THOMPSON, E.P. (eds.), Family and Inheritance. Rural Society in Western Europe (1200-1800), Cambridge, Cambridge University Press, 1976, pp. 71-95.

-HAJNAL, J. "European Marriage patterns in perspective", a GLASS, D.c. i EVERSLEY, D.E.C. (eds.), Population in History. Essays in Historical Demography, Londres, 1965.

-HAJNAL, J. "Two Kinds of pre-industrial household formation system", a WALL, R. ROBIN, J. i LASLETT, P. (eds.), Family Forms in Historic Europe, Cambridge, Cambridge University Press, 1983, pp. 65-104.

10º Sessió. Noves bases per la història de la població. La reconstrucció de les poblacions del passat: el mètode de la distribució per edats de les defuncions (Bourgeois-Pichat, Henry), el de projecció inversa (R. Lee), i el de reto-projecció.

-HENRY, L. i BLAYO, Y. "La population de la Frnace de 1740 à 1860", Population, nº especial sobre "Démographie Historique", 1975, pp. 71-122.

-LEE, R. D. "Estimating series of vital rates and age structures from baptisms and burials: a new technique, with applications to industrial England", Population Studies, vol. 28, 1974, pp. 495-512.

-SCHOFIELD, R.S. "Through a glass darkly: The population History of England as an Experiment in History", Journal of Interdisciplinary History, vol. 15, nº 4, 1985, pp. 571-593.

-WRIGLEY, E.A. i SCHOFIELD, R.S. The Population History of England. 1541-1871. A Reconstruccion, Londres, Edward Arnold, 1981.

11ª Sessió. Els resultats: una nova visió de la dinàmica de les poblacions pre-industrials. (LIVI-BACCI, 1990, ppp. 84-92).

-DE VRIES, J. "The population and economy of the preindustrial Netherlands", Journal of Interdisciplinary History, vol. 15, nº 4, 1985, pp. 661-682.

-MOKYR, J. "Review Article. Three centuries of population change", Economic Development and Cultural Change, 1983, pp. 183-192.

-WRIGLEY, E.A. "Malthus's model of a pre-industrial economy", a TURNER, M., Malthus and this Time, Nueva York, St. Martin's Press, 1986, pp. 3-18, (existeix una versió al francés).

12ª Sessió. La revolució industrial i el creixement de la població a Anglaterra (WRIGLEY, 1985, pp. 151-164).

-HABAKKUK, H.J. Population Growth and Economic Development since 1750, Leicester, Leicester University Press, 1971.

-WRIGLEY, E.A. "The growth of population in eighteenth-century England: a conundrum resolved", Past and Present, nº 98, pp. 121-150.

13ª Sessió. Població i mercat de treball: canvis en el creixemetn i la composició de la població activa.

-COONTZ, S.H. Teorías de la población y su interpretación económica, México, Fondo de Cultura Económica, 1960.

-MARX, K. El capital, (capítul sobre la formació del exercit industrial de reserva), 1867.

-SILVER, M. "Birth, marriage and business cycles in the United States", Journal of Political Economy, vol. 73, 1965, pp. 237-255.

-YULE, G.U. "On the changes in the marriage and birth-rates in England and Wales during the past half century...", Journal of the Royal Staatistical Society, March, 1906, pp. 88-132.

14ª Sessió. L'evolució de la fecunditat després de la segona guerra mundial. Les interpretacions de R.A. Easterlein i R.D. Lee.

-EASTERLEIN, R.A. "Relative economic status and the American fertility swing", a Family Economic Behaviour, E. SHELDON (ed.), Filadelfia, J.B. Lippincott, 1973.

-LEE, R.D. "The formal dynamics of controlled populAtions and the echo, the boom and the bust", Demography, vol. 11, nº4, 1974, pp. 563-585.

15ª Sessió. Passat, present i futur a la demografia: estudi del passat i interpretació dels problemes actuals.

-HENRY, L. "Passé, présent et avenir en démographie", Population, nº 3, 1972, pp. 383-395.

-LEE, R.D. "De Roma a Manila: el cambio de la Demografía en el transcurso de tres décadas", Demografía y economía, vol. 17, nº 3, 1983, pp. 391-405.

-SAEZ,A. "Algunas reflexiones sobre la demografía como ciencia desde una perspectiva histórica", Revista Española de Investigaciones Sociológicas, nº 10, Abril-Juny 1980, pp. 103-119.

-WRIGLEY, E.A. "Population history in the 1980s", Journal of Interdisciplinary History, vol. 15, nº4, pp. 683-728.

Assignatura: **CONDICIONANTS ECONÒMICS DELS FENÒMENS DEMOGRÀFICS**

Professor: **Georges Tapinos**

Teoria econòmica de la fecunditat

1. Introducció. Origen i fonaments de la teoria. La teoria microeconòmica i la "new home economics".

2. Easterlin i la teoria cíclica de la fecunditat.

3. Caldwell. Hipòtesi de les transferències intergeneracionals.

Anàlisi de les conseqüències econòmiques dels canvis demogràfics.

4. Presentació. Relacions particulars (mètode de "parfili" i mètode per generacions). Anàlisi d'equilibri parcial. Estructura demogràfica i política.

5. Teoria del cicle vital i de l'estalvi. Irwin Fisher i la teoria de l'interès. Teoria keynesiana del consum. Implicacions demogràfiques de l'estalvi.

6. Pensions i jubilació. L'equilibri (cotitzants-perceptors). L'equitat (entre generacions). Sistema privat i sistema públic. Comparació.

PREVISIONS

QÜESTIONS FONAMENTALS ENTORN DE LES PROJECCIONS DEMOGRÀFIQUES

1. Conceptes i definicions.

1.1. Prediccions, perspectives, projeccions, previsions.
1.2. Projeccions i estimacions.
1.3. Projeccions de base i projeccions derivades.
1.4. Projeccions de petites àrees.

2. Finalitat i utilitat de les projeccions

2.1. Necessitat de les projeccions
2.2. Planificació i gestió.
2.3. Anàlisi científica.

3. Mètodes de projecció d'una població.

3.1. Projeccions demogràfiques i anàlisi demogràfica.
3.2. La idea de creixement i l'equació compensadora.
3.3. El mètode de les taxes de creixement.
3.4. La corba logística.
3.5. El mètode de components.

3.5.1. Necessitats de les projeccions per sexe i edat.
3.5.2. Els components.
3.5.3. L'anàlisi de les tendències del passat.
3.5.4. L'establiment de les hipòtesis.
3.5.5. Els càlculs.
3.5.6. L'anàlisi dels resultats.

EL MÈTODE DELS COMPONENTS

1. Determinació de la població mundial.

1.1. La població del Cens/Padró.

1.1.1. La font

1.1.2. Problemes

1.2. El procés de retrotracció.

2. Projecció de mortalitat: càlcul dels supervivents.

2.1. L'anàlis del passat.

2.2. Establiment de les hipòtesis

2.2.1. Mortalitat constant

2.2.2. Mortalitat variable.

2.3. La taula de mortalitat interpolada

2.3.1.Els "logits" de W. Bras.

2.3.2. Càlcul dels "logits"

2.3.3. Càlcul de la taula interpolada.

2.4. Càlcul dels supervivents.

2.4.1. Població de cinc i més anys

2.4.2. Població de zero a queatre anys

2.4.3. Població del grup obert

3. Projecció de fecunditat: el càlcul dels naixements.

3.1. La projecció de fecunditat.

3.1.1. Idees generals

3.1.2. Mètodes de projecció de la fecunditat

3.2. L'anàlisi del passat.

3.2.1. Intensitat

3.2.2. Calendari

3.3. La interferència de fenòmens

3.3.1. La nupcialitat

3.3.2. La migració

3.3.3. L'activitat femenina

3.4. Projecció de fecunditat per estimació de les taxes específiques de fecunditat per edat.

3.4.1. L'establiment d'hipòtesis

3.4.1.1. Intensitat

A) Constant
B) Variable
C) La hipòtesi del nivell de remplaçament

3.4.1.2. Calendari
3.4.2.2. Coherència entre intensitat i calendari

3.4.2. Traduccció de les hipòtesis a taxes específiques de fecunditat per edat.
3.4.3. El càlcul dels naixements.

4. La projecció de migració: càlcul dels saldos migratoris.

4.1. La projecció de migració.

4.1.1. Idees generals
4.1.2. Mètodes de projecció de la migració

4.1.2.1. A partir de probabilitats de pas
4.1.2.2. A partir dels saldos migratoris
4.1.2.3. A partir dels fluxes

4.2. L'anàlisi del passat

4.2.1. Les dades: sèries publicades i/o ús de l'equació compensadora
4.2.2. Els indicadors

4.3. Projecció de migració per estimació dels saldos migratoris per edat i sexe.

4.3.1. Idees generals
4.3.2. Establiment de les hipòtesis

4.3.2.1. Absència de migració, saldo migratori nul, saldo migratori diferent de zero
4.3.2.2. Estimació de l'estructura de migració

4.3.3. El càlcul dels saldos migratoris

4.3.3.1. Projecció de l'estructura de migració

4.3.3.2. De l'estructura de migració a les taxes de migració neta

4.3.3.3. De les taxes als saldos migratoris

4.4. Determinació de les poblacions projectades.

Assignatura: LA DEMOGRAFIA EN LES INSTITUCIONS INTERNACIONALS

Professor: **Tomas Jimenez Araya**

1. Marc institucional i història del Fons de Població de Nacions Unides. Evolució dels esquemes organitzatius..

2. Informe de la situació de la població mundial actual.

3. Polítiques actuals de població de Nacions Unides. Una clara dicotomia.

Assignatura: COM ES PREPARA, S'ELABORA I ES PRESENTA UNA RECERCA

Professora: Anna Alabart

1. Preparació de la recerca.

1.1. Definir l'objecte del treball: explicitar el tema. Plantejar i delimitar l'objecte a estudiar.

1.2. Estudiar l'estat de la qüestió: revisar la literatura especialitzada; consultes a experts (individuals o de grups); imbricar-ho amb els coneixements existents.

1.3. Formulació d'hipòtesis i determinació del mètode i tècniques a seguir.

2. El projecte d'investigació:

Disseny sobre el paper de la investigació en totes les seves fases. Avaluació econòmica. Càlcul de temps. Equip i mitjans.

3. Recull de la informació. Mètodes possibles:

3.1. L'anàlisi documental: bibliografia, arxius i estadístiques.
3.2. L'observació.
3.3. L'anàlisi intensiva: les entrevistes en profunditat.
3,4, L'anàlisis extensiva: l'enquesta.
3.5. L'experimentació.

4. L'informe: anàlisi de les dades i conclusions

4.1. Parts de l'informe.
4.2. Presentació dels resultats.
4.3. La síntesi i les conclusions.